

IMPLIKASIES VAN DIE EKSISTENSIALISME
VIR CHRISTELIKE OPVOEDING EN ONDERWYS

deur

JAN FREDERICK KOTZÉ CORNELIUS
T.O.D., B.A., B.Ed.

Verhandeling voorgelê ter gedeeltelike
vervulling van die vereistes vir die graad

MAGISTER EDUCATIONIS

aan die Potchefstroomse Universiteit vir C.H.O.
onder leiding van Prof. B.C. Schutte

Potchefstroom
Januarie 1978

DANKBETUIGINGS.

Hierdie studie was nie in eie krag onderneem nie. Graag betuig ek my dank en diepe afhanklikheid aan God vir die geleentheid en krag aan my geskenk om hierdie studie te voltooi.

My dank en hulde aan wyle Prof. J.H. van Wyk onder wie se leiding ek aanvanklik met die studie begin het. Aan Prof. B.C. Schutte wat goedgunstelik oorgeeneem het, my opregte dank en waardering vir sy onbaatsugtige hulp en simpatieke leiding. Dank aan die Schutte-gesin vir hulle gasvryheid.

Dank ook aan die T.O.D. vir studieverlof.

My opregte dank aan die biblioteekpersoneel van die P.U. vir C.H.O. en ander biblioteke vir hul vriendelike en bekwame hulp.

Aan familie en vriende besondere dank vir hul belangstelling.

My vrou vir haar aanmoediging en die behartiging van die tikwerk.

INHOUDSOPGAWE.

HOOFSTUK 1.

1.	<u>INLEIDING EN MOTIVERING.</u>	
1.1	Inleiding.	1
1.2	Probleemstelling.	3
1.3	Begrensing van die studieveld.	5
1.4	Die metode.	7
1.5	Die bronne.	8

HOOFSTUK 2.

2.	<u>DIE WESE VAN DIE EKSISTENSIALISME.</u>	
2.1	Wat is Eksistensialisme?	10
2.2	Verteenwoordigers.	14
2.2.1	Heidegger, Martin.	14
2.2.2	Sartre, Jean Paul.	19
2.2.3	Jaspers, Karl.	24
2.2.4	Marcel, Gabriel.	27
2.2.5	Loen, A.E.	31
2.3	Die Kenteoretiese uitgangspunt van die Eksistensialisme.	36
2.4	Kosmologie en Ontologie.	39

2.5	Antropologie.	43
2.5.1	Die mens is onomskryfbaar.	44
2.5.2	Die mens is onaf, onvoltooid.	44
2.5.3	Die mens is tydelik.	46
2.5.4	Die mens is n eenheid.	47
2.5.5	Die mens word eers mens in sy gerigt= heid op andere.	48
2.5.6	Die mens is vrye wese.	49
2.6	Aksiologie.	50

HOOFSTUK 3.

3. OPVOEDINGSLEER VAN DIE EKSISTENSIA=
LISME.

3.1	Verteenwoordigers.	52
3.2	Die wese van die opvoeding.	53
3.3	Die doel van die opvoeding.	57
3.4	Aksiologie en opvoeding.	59
3.5	Onderwys en inhoud.	61
3.6	Onderwys en metode.	66
3.7	Die siening met betrekking tot die op= voeder.	71

3.8	Die siening met betrekking tot die opvoeding.	75
3.9	Die siening met betrekking tot die skool.	79
3.10	Vryheid, gesag en tug in die opvoeding.	82

HOOFSTUK 4.

4. KRITIESE EVALUERING.

4.1	Vertrekpunt.	87
4.2	Die wesenskenmerke van die eksistensialisme.	88
4.2.1	Die humanistiese kenmerk.	88
4.2.2	Die reaksionêre kenmerke van die eksistensialisme.	91
4.2.3	Eksistensialisme is n krisis-filosofie.	93
4.2.4	Dit is n reduksiefilosofie.	95
4.2.5	Dit is n liberalistiese filosofie.	96
4.2.6	Die kenmerkende antitese.	97
4.2.7	Die kloof tussen die eksistensie en die wêreld.	99

4.2.8	Die eksistensialisme is vreemd aan die openbaring van God en die God van die openbaring.	100
4.3	Die kenteoretiese uitgangspunt van die eksistensialisme.	101
4.4	Kosmologie en ontologie.	107
4.5	Antropologie.	112
4.5.1	Die mens is 'n geworpe wese.	113
4.5.2	Die mens is onaf, onvoltooid.	115
4.5.3	Die mens is 'n tydelike wese.	118
4.5.4	Die mens as eenheidswese.	121
4.5.5	Die mens is mens in situasie.	124
4.5.6	Die mens is 'n vrye wese.	128
4.6	Aksiologie.	133
4.7	Metodologie.	135
4.8	Wese, noodsaaklikheid en moontlikheid van opvoeding.	138
4.9	Die doel van die opvoeding.	142
4.10	Vryheid, gesag, dissipline en tug in die opvoeding.	147
4.10.1	Vryheid en gesag.	147

4.10.2	Dissipline en tug.	155
--------	-------------------------	-----

HOOFSTUK 5.

5. DIE TAAK VAN DIE SKOOL TEN OPSIGTE VAN GEVARE VAN DIE EKSISTENSIALISME MET BESONDERE VERWYSING NA DIE SEDELIKHEID.

5.1	Inleiding.	159
5.2	Die organisasie van die onderwys. ...	161
5.2.1	Die Christelike skool.	162
5.2.2	Mensbeskouing.	163
5.2.3	Onderwysinhoud.	164
5.2.4	Onderwysmetode.	168
5.2.5	Kennis.	171
5.2.5.1	Sedelikheid en kennis.	173
5.3	Die taak van die skool ten opsigte van die sedelike opvoeding.	175
5.3.1	Die sedelike verval.	175
5.3.2	Die gees van permissiwiteit.	175
5.3.3	Vryheid sonder gesag.	177
5.3.4	Vrye liefde en die jeug van vandag.	178
5.3.5	Geslagsvoorligting en geslagsopvoeding.	180
5.4	Ten besluite.	183
	Bronnelys.	186
	Summary.	199